

Miljøkonsekvensrapport til ansøgning efter § 16a stk 4

**Abtergaard
Abterpvej 52
6261 Bredebro**

Ændret indretning af eksisterende kvægstalde samt udvidelse af plansilo

Skema 241830 i www.husdyrgodkendelse.dk

Indsendt 30. oktober 2023

Datablad

Ansøger og ejer	Abterpgaard v/ Palle Dahlmann Abterp 26 6261 Bredebro
	Kontaktperson på miljø sagen: Palle Dahlmann Mobil: 2380 8199 Mail: abterpgaard@gmail.com
Husdyrbrugets adresse	Abterpvej 52
CVR-nummer	32922899
CHR-nummer	49490
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500024521
Matrikel-nr.	537b – Bredebro, Brede
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Abterp 26 Bredebro
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningskema	241830
Konsulent	Velas Miljørådgiver Birgitte Madsen bima@velas.dk, 50801502 Damsbovej 11, 5492 Vissenbjerg
Ansøgning indsendt	10. oktober 2023

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt. Det ansøgte omfatter ændret indretning af eksisterende stalde samt udvidelse af plansilo.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved projektet.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse for ejendommen.

Datablad	2
Forord	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte	8
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget</i>	8
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde</i>	10
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug</i>	10
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed</i>	10
3.4.1 <i>Generelle afstandskrav</i>	10
3.5 <i>Ammoniakemission</i>	11
3.5.1 <i>Naturpunkter</i>	12
3.6 <i>Lugtemission</i>	14
3.6.1 <i>Kumulation til naboer</i>	14
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener</i>	15
3.7.1 <i>Støj</i>	15
3.7.2 <i>Støv</i>	15
3.7.3 <i>Lys</i>	15
3.7.4 <i>Skadedyr</i>	15
3.7.5 <i>Transporter</i>	15
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer</i>	15
3.8.1 <i>Døde dyr</i>	15
3.8.2 <i>Affald</i>	16
3.8.3 <i>Olie- og kemikalier</i>	16
3.8.4 <i>Energiforbrug (brugen af naturressourcer)</i>	16
3.8.5 <i>Vandforbrug</i>	16
3.8.6 <i>Restvand</i>	16
3.9 <i>BAT-Ammoniakemission</i>	16
3.10 <i>Grænseoverskridende virkninger</i>	16
4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne	18
4.1 <i>Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter</i>	18
4.2 <i>Begrænsning af ammoniakemission</i>	18
4.3 <i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur</i>	18

4.4	<i>Lugtgener for omboende</i>	19
4.5	<i>Støjgener</i>	19
4.6	<i>Støvgener</i>	19
4.7	<i>Lyspåvirkninger</i>	19
4.8	<i>Skadedyr</i>	20
4.9	<i>Transporter</i>	20
4.10	<i>Energi</i>	20
4.11	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen</i>	20
4.12	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	21
4.13	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	21
4.14	<i>Alternative løsninger</i>	21
4.15	<i>Oplysninger om konsulenten</i>	22
5.	Konklusion	22

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer miljøpåvirkningen ved ændret staldsystem i dele af de eksisterende stalde samt ændret drift af kalvehytter og udvidelse af plansiloer.

Der er i 2022 anmeldt opførelse af en malkestald, som endnu ikke er opført. Tilladelsen til malkestalden er endnu ikke udløbet. Malkestalden nævnes i denne ansøgning, men ansøges ikke som ny, idet anmeldelsen forsat er gældende.

Med hensyn til miljøpåvirkning er der valgt de staldsystemer, der har den laveste ammoniakfordampning.

2. Ikke-teknisk resume

Nudrift og det ansøgte projekt

På Abterpvej 52 er der i dag fire kvægstalde, fire gyllebeholdere, to anlæg med plansiloer samt kalvehytter og andre driftsbygninger.

Det ønskes nu at ændre indretningen af staldene samt driften af kalvehytterne. Herudover søges der om tilladelse til at udvide plansiloerne.

Der er i 2019 givet tilladelse til to gyllebeholdere, som ikke bliver opført.

Der er i 2022 givet tilladelse til en malkestald, som er i gang med at blive opført.

Før 1/8 2017 blev lugt og ammoniak beregnet ud fra dyreholdet. Efter 1/8 2017 beregnes lugt og ammoniak ud fra produktionsarealet, som er det staldareal dyrene har adgang til. De bygningsmæssige ændringer betyder, at produktionsarealet øges fra 10.721 m² i nudrift til 11.476 m². Arealet af gyllebeholdere reduceres fra 4533 m² til 4360 m² på grund af, at en mindre beholder tages ud af drift.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregninger viser, at kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt. Projektet medfører at lugt fra ejendommen stiger ganske lidt fra 139.373 OU til 140.088 OU.

For at minimere lugtgener vil et areal med kalvehytter stå tomt 5 mdr. hver sommer. Herudover holdes ejendommen ryddelig i forhold til foderrester og husdyrgødning. Alt husdyrgødning fjernes fra ejendommen løbende. Dette reducerer også risikoen for fluer og rotter.

Landskab

Eneste nye bygning er en udvidelse af plansiloerne langs vejen. Ændringen vurderes projektet ikke at påvirke landskabet og udvidelsen vurderes ikke at kunne ses fra vejen eller fra nabobeboelser.

Påvirkning af natur

Det ansøgte projekt medfører en forøgelse af ammoniakemissionen fra ejendommen fra 11.253 kg til 11.656 kg. Ejendommen ligger ca. 5 km fra natur beskyttet efter EU-regler og ca. 4 km fra nærmeste natur beskyttet efter danske nationale regler. Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. For at minimere ammoniakemissionen er der valgt de staldsystemer, der giver den laveste ammoniakemission, og husdyrgødningen sendes løbende til biogas, direkte fra staldene.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik. I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget. For det konkrete projekt er der krav om, at der højst må udledes 11.656 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af gyllekøling e.l. I det konkrete projekt overholdes kravet til maksimal ammoniakudledning ved brug af de valgte staldsystemer.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, samt placering i forhold til omgivelserne.

Der redegøres for ammoniak- og lugtemissionen, samt for øvrige områder, hvor husdyrbruget kan belaste omgivelserne fx støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og ressourceforbrug.

I kapitel 4 vurderes husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Staldene på Abterpvej 52 er indrettet med dybstrøelse og sengestald med fast drænet gulv. Der ændres nu på arealet af dybstrøelse og fast drænet gulv i staldene. Herudover ændres der på driften af kalvehytterne, så nogle af hytterne står tomme om sommeren.

Figur 1 Placering af eksisterende og endnu ikke opførte bygninger på Abterpvej 52

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug skal den ansøgte drift sammenholdes med nudriften og med driften for 8 år siden. I det følgende beskrives derfor 8-års driften, nudriften og den ansøgte drift. I denne sammenhæng skal "drift" forstås som størrelse og type af produktionsarealer. Størrelse af produktionsarealerne i nudrift er hentet fra miljøgodkendelsen fra 2019.

Oplysninger om produktionsarealer fremgår af IT-ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk og er vist skematisk i Tabel 1.

Tabel 1 Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Stald	Dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift Tillæg 2016	Nudrift MGK 2019	Ansøgt 2023
1	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m fast drænet gulv.	2311	2311	2311
	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse Flexgruppe "alle typer kvæg"	210	210	225
6	Kalvehytter, dybstrøelse Flexgruppe "alle typer kvæg"	0	500	500*
16	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m fast drænet gulv.	0	2311	2680
	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse Flexgruppe "alle typer kvæg"	0	420	0
18	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m fast drænet gulv.	0	2311	2680
	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse Flexgruppe "alle typer kvæg"	0	0	0
19	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m fast drænet gulv.	0	1758	2680
	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse Flexgruppe "alle typer kvæg"	0	900	0
3	Kalvehytter, dybstrøelse Flexgruppe "alle typer kvæg"	0	0	200 200*

*Står tom 5 mdr. hver sommer

Stald 1 er en kostald med fast drænet gulv samt et areal med dybstrøelse. Arealet med dybstrøelse udvides lidt, mens arealet med fast drænet gulv er uændret. Stalden blev bygget i 2014 og indgår i 8-års drift og nudrift og ansøgt drift.

Stald 6 er et areal med kalvehytter under halvtag langs med vejen. Arealet blev godkendt i 2016 og bygget i 2017. Det indgår ikke i 8-års drift men i nudrift og ansøgt drift. I ansøgt drift, står arealet dog tomt 5 mdr. hver sommer, for at reducere lugt fra arealet.

Stald 16 er en kostald med fast drænet gulv samt et areal med dybstrøelse. Arealet med dybstrøelse nedlægges og arealet med fast drænet gulv udvides. Stalden blev godkendt i februar 2016 og bygget i sommeren 2016. Den indgår ikke i 8-års drift men i nudrift og ansøgt drift.

Stald 18 er en kostald med fast drænet gulv. Produktionsarealet udvides. Stalden blev godkendt i 2019 og indgår ikke i 8-års drift men i nudrift og ansøgt drift.

Stald 19 er en kostald med fast drænet gulv samt et areal med dybstrøelse. Arealet med dybstrøelse fjernes, mens arealet med fast drænet udvides. Stalden blev godkendt i 2019 og indgår ikke i 8-års drift men i nudrift og ansøgt drift.

Stald 3 er et areal med kalvehytter. Kalvehytterne indgik i godkendelsen fra 2019, som et "ikke fast placeret anlæg". For at opnå bedre udnyttelse af pladsen, søges der nu om 200 m² med hytter, der indgår i produktionsarealet hele året, plus 200 m² hytter, der står tomme 5 mdr. hver sommer.

Foder vil blive opbevaret i eksisterende lagre, samt på ny ensilageplads. Den eksisterende plads langs vejen udvides fra 5000 m² til 8450 m².

Fast husdyrgødning køres til biogas samme dag som det fjernes fra staldene. Flydende husdyrgødning sendes ligeledes til biogas. Det afhentes direkte fra fortanke. Der tages afgasset biomasse retur, som leveres i gyllebeholderne.

Da husdyrgødningen sendes direkte til biogas, er der ikke lavet en kapacitetsberegning.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der ændres på indretningen i de eksisterende stalde (se tabel 1) og en eksisterende ensilageplads udvides (Ensilage 5 på figur 1) fra 5000 m² til 8450 m².

En ældre gyllebeholder (GB1) er fjernet, og indgår derfor ikke i ansøgt drift.

Der er i 2022 anmeldt en malkestald. Den er endnu ikke opført. Tilladelsen er endnu ikke udløbet, og den gælder fortsat uafhængigt af denne ansøgning.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ansøger ejer Abterp 26 Bredebro, hvor der også er husdyrproduktion.

Der har forud for ansøgningen været dialog med kommunen vedrørende eventuel produktionsmæssig sammenhæng med husdyrbruget på Abterp 26. Det er vurderet, at der ikke er produktionsmæssig sammenhæng fordi:

- der pumpes ikke gylle mellem de to ejendomme
- de to ejendomme ligger på hver deres matrikel
- de to ejendomme kan drives uafhængigt af hinanden

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

I dette afsnit beskrives husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturområder og omkringboende. Desuden beskrives husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegninger i landskabet.

3.4.1 Generelle afstandskrav

Afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6 og 7 og 8 er beskrevet i tabellen herunder.

Tabel 2. Faste afstandskrav i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 6 og 7 og 8

Nærmeste...	Afstandskrav	Afstand	Beskrivelse
Nabo	50 m	640 m	Sdr Vollum 5 mod NØ
Naboskel	30 m	Ca. 10 m	Afstand til skel vil afhænge af den endelige placering af skellinje mod vest
Beboelse på samme ejendom (stuehus)	15 m	70 m	Beboelsen på Abterpvej 52
Samlet bebyggelse i landzone	827 m*	> 1 km	Ved Farverhusvej 22 mod sydøst
Byzone (eksisterende og fremtidig)	1056 m*	1061 m	Bredebro industriområde mod syd
Sommerhusområde (eksisterende og fremtidige)	1056 m*	> 2 km	

Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv	827 m*	> 1 km	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 m	2 km	Bredebro Vandværk
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 m	60 m	Boring 158.1277 mod nord
Vandløb - åbent	15/100 m	160 m 220 m	Til vandløb/grøft mod vest Til Brede Å mod nord
Sø	15/100 m	450 m	Mod nordvest
Offentlig vej	15 m	10 m	Til Abterpvej fra kalveplads. Der er tale om en godkendt og eksisterende bygning, hvor der ikke foretages ændringer, der medfører øget forurening.
Kategori 1 natur	10 m	> 4 km	Syd for Bredebro
Kategori 2 natur	10 m	> 4 km	Syd for Bredebro

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt på ejendommen til beboelsesbygningen ved samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Der søges om dispensation fra afstandskravet på 30 m til naboskel. Der er tale om et naboskel, hvor ansøger ejer jorden på begge sider af skellet, og der er tale om ændringer i eksisterende bygninger.

Der vurderes ikke at skulle søges om dispensation til afstandskravet til vej, da kalvepladsen er eksisterende og der ikke foretages ændringer på pladsen, der medfører øget forurening.

Den nye plansilo ligger ikke inden for Natura2000, national eller lokal prioritering af biodiversitet (lav bioscore), levesteder 2018, Observationer af arter 2018, arealer der understøtter biodiversitet, eksisterende og beskyttet natur, strandbeskyttelse, klitfredning, nationalparker, naturbeskyttelsesinteresser, økologiske forbindelser, fredede områder, beskyttede naturtyper, beskyttede vandløb, områder udlagt til potentiel natur, bevaringsværdige landskaber, større sammenhængende landskaber, lokalplanlagte områder, planlagte trafik anlæg, planlagte tekniske anlæg, støjbelastede arealer, særligt værdifulde landbrugsområder, skovrejsningsområde, lavbundsarealer, kulturhistoriske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer, geologiske bevaringsværdier, indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, OSD, NFI, boringsnære beskyttelsesområder, sø-, å- og kirkebeskyttelseslinjer, skovbyggelinje, fredede fortidsminder, kulturarvsarealer, kystnærhedszonen eller grønt danmarkskort.

3.5 Ammoniakemission

Det ansøgte projekt medfører, at ejendommens samlede ammoniakemission stiger lidt:

- Emission i 8 års drift = 2.738,2 kg NH₃-N/år
- Emission i nudrift = 11.253,3 kg NH₃-N/år
- Emission i ansøgt drift = 11.656,2 kg NH₃-N/år.

3.5.1 Naturpunkter

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1- natur er habitatnatur ca. 4,5 km mod SØ. Totaldepositionen fra anlæg på naturområdet er 0,0 kg N/ha. Ifølge hjælpeværktøjet i ansøgningssystemet er der kumulation med et andet husdyrbrug i punktet. Med en totaldeposition på 0,0 kg er grænsen for totaldeposition dog overholdt uanset eventuel kumulation.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-natur er en mose, der ligger ca. 4,5 km syd for anlægget. Afstanden betyder, at der ikke afsættes ammoniak på overdrevet. Med en totaldeposition på 0,0 kg er grænsen for totaldeposition på 1 kg overholdt.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha. Der er regnet til de to nærmeste kategori 3-naturområder, som er to moser. De modtager ingen merbelastning i forhold til nudriften. I forhold til driften for 8 år siden modtager de en merbelastning på hhv. 0,0 kg og 0,1 kg.

Der er desuden foretaget beregning til den nærmeste sø, eng og to skovområder. Ingen af dem modtager en merbelastning på over 1 kg som følge af projektet, når den ansøgte drift sammenlignes med nudriften.

Tabel 3. Beregnet ammoniakdeposition på naturpunkter jf. Figur 2

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
§3 sø NV	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,3	0,0	0,4
Mose S	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,0	0,1
Mose SV	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Skov Ø	Kategori 3	Ansøger	0	S	1,6	0,1	2,1
Skov V	Kategori 3	Ansøger	0	S	1,4	0,1	2,0
Mose SV	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,6	0,0	0,8
§3 Eng NV	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	1,3	0,1	1,6
Kat1 SØ	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Figur 2. Markering af nærmeste naturområder omkring ejendommen (grønne prikker), hvor der er beregnet ammoniakdeposition til (jf. tabel 3). Kortet viser dog ikke kategori 1 og 2 natur, fordi det ligger så langt væk.

3.6 Lugtemission

Projektet medfører, at lugt fra ejendommen stiger lidt fra 139.373.OU til 140.088 OU.

Resultat af lugtberegning fremgår af tabel 4. Det ses, at lugtgenekriterierne i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Tabel 4. Resultat af lugtberegning for Abterpvej 52

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Abterp 10	0	NY	365,5	365,5	1380,2	Ja
 Abterp 11	0	NY	365,5	365,5	1448,5	Ja
 Abterp 7	0	NY	365,5	365,5	1228,4	Ja
 Hovedvejen 22	0	NY	365,5	365,5	1923,2	Ja
 Sdr Vollum 1	0	NY	365,5	365,5	1307,7	Ja
 Sdr Vollum 9 N	1	NY	365,5	402	998,7	Ja
 Bredebro MC klub	0	NY	838,5	754,6	1542,8	Ja
 Farverhusvej 22	1	NY	838,5	830,1	1958,2	Ja
 Beboelser i byzone i Bredebro	1	NY	1116,3	1166,5	1630,5	Ja
 Bredebro industri	0	NY	1116,3	1060,4	1060,6	Ja

For at reducere lugt vil en del af kalvehytterne stå tomme 5 mdr. hver sommer.

3.6.1 Kumulation til naboer

Der skal regnes med kumulation i lugtberegningerne, hvis der er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg/år inden for 100 m fra nabobeboelser eller inden for 300 m samlet bebyggelse eller byzone.

Det er vurderet, at der er kumulation ved den samlede bebyggelse ved Farverhusvej 22, og ved en del af byzonen i Bredebro. Det er der taget højde for i lugtberegningerne.

3.7 Øvrige emissioner og gener

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, fluer/skadedyr, lys, transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet. Disse gener/ulemper beskrives i det følgende.

3.7.1 Støj

På landbrugsejendomme er der en række aktiviteter som kan medføre støj. Det kan for eksempel dreje sig om foderblanding, transport, dyr i åbne stalde, gyllepumpning, malkning, korntørring mm.

De væsentligste støjkilder på denne ejendom vurderes at være relateret til fodring og transporter. Det ansøgte projekt vurderes dog ikke at medføre ændring i niveau eller tidspunkt for støj.

3.7.2 Støv

Transporter og håndtering af foder og halm vurderes at være de væsentligste kilder til støv på ejendommen. Det ansøgte projekt vurderes dog ikke at medføre ændring i placering eller mængde af støv.

3.7.3 Lys

Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre ændring i placering eller tidspunkt for brug af udendørs belysning.

3.7.4 Skadedyr

Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre ændring i risiko for skadedyr. Måske vil det reducerede areal med dybstrøelse medføre færre fluer.

Ejendommen holdes generelt ren og ryddelig så risiko for rotter minimeres. Ansøger er tilmeldt rottebekæmpelsesordningen gennem Nomus A/S.

3.7.5 Transporter

Antallet af transporter afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transporter. Det ansøgte projekt vurderes dog ikke at medføre ændring i antallet af transporter.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.8.1 Døde dyr

Døde dyr opbevares i henhold til gældende regler for opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre ændring i antal eller placering af døde dyr.

3.8.2 Affald

Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ. Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre ændring i affaldshåndtering.

3.8.3 Olie- og kemikalier

Der opbevares ikke olie og kemikalier på ejendommen.

3.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)

Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre ændring i energiforbruget.

3.8.5 Vandforbrug

Det ansøgte projekt vurderes ikke at medføre ændring i vandforbruget.

3.8.6 Restvand

Da ensilagepladsen udvides, vil der være en større mængde overfladevand der skal bortledes. Det ekstra areal på 3450 m² vil medføre ca. $3450 \times 0,7 = 2415$ m³ overfladevand pr år. Det vil blive udsprinklet sammen med overfladevandet fra den eksisterende del af arealet.

3.9 BAT-Ammoniakemission

I dette afsnit redegøres der for, hvordan husdyrbruget har valgt indretning og drift i forhold til bedst tilgængelig teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakemission.

Tabel 5. Samlet BAT-beregning og ammoniakemission

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	9912	1744	11656
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	9912	1744	11656
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Det samlede BAT-krav er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 11.656 kg N/år, og ammoniakemissionen er på 11.656 kg N/år. Dermed er det vejledende emissionsniveau netop overholdt. Kravet overholdes ved at alle staldafsnit er indrettet med enten dybstrøelse eller fast drænet gulv. Begge gulvtyper lever op til BAT.

3.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger ca. 18 km fra den dansk-tyske grænse, og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat vurderes ikke at være relevant.

4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne

I dette afsnit *vurderes* projektets direkte og indirekte virkning for miljø, natur og mennesker. Vurderingerne tager udgangspunkt i beskrivelsen af det ansøgte fra kapitel 3.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter

(bilag IV arter, kulturarv og landskabet)

De fleste af de ansøgte ændringer foretages inde i eksisterende bygninger. Dog udvides en plansilo fra 5000 m² til 8450 m². Plansiloen ligger ikke inden for landskabsudpegninger, og den kan ikke ses fra vejen eller fra nabobeboelser. Den ligger heller ikke inden for levesteder for bilag IV arter.

En malkestald er anmeldt i 2022 og er under opførelse. Den er vurderet i anmeldelsen.

Samlet set vurderes det, at det ansøgte projekt, med ændringer inde i de eksisterende bygninger, ikke vil få betydning for landskab, kulturarv, natur eller bilag IV arter.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission

(menneskers sundhed, luft)

I lovgivningen er der faste krav til ammoniakemissionen, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedst tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

BAT-beregningerne i IT-ansøgningen viser at BAT-kravet for ejendommen er overholdt. I afsnit 3.9 er der redegjort for valg af virkemidler. Samlet set vurderes det, at der er foretaget tilstrækkelige tiltag til at minimere ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Ammoniakemission til naturarealer omkring ejendommen er beskrevet i afsnit 3.5. Lovens krav til ammoniakpåvirkning af natur i både kategori 1 og 2 er overholdt, og projektet medfører ikke nogen merbelastning af områderne. Derfor vurderes det, at ammoniakemission fra projektet ikke påvirker disse naturområder.

Hvad angår kategori 3 natur omkring ejendommen, så belastes disse med en merdeposition på mindre end 1 kg ammoniak. Når det ansøgte medfører en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype.

Der ligger en skov vest for ejendommen, som modtager en merbelastning på 1,4 kg i forhold til 8-års driften. Ifølge Danmarks Miljøportal er baggrundsbelastningen i området over 10 kg N/ha, og der er

ikke registreret nogen truede arter. Tønder Kommune har tidligere vurderet, at skoven ikke er ammoniakfølsom. Det vurderes derfor, at merbelastningen ikke vil påvirke skoven negativt.

Der ligger en §3-sø nordvest for ejendommen, som modtager 0,3 kg i merbelastning i forhold til 8-års driften. Søer og vandløb påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning af næringsstoffer til recipienterne. Den atmosfæriske påvirkning er meget begrænset i forhold til områdets små søer og vurderes ikke at være af nogen betydning.

Samlet set vurderes det, at projektet ikke vil medføre tilstandsændringer i omkringliggende natur, og dermed heller ikke påvirke levesteder for bilag IV-arter.

4.4 Lugtgener for omboende

(Menneskers sundhed/gene).

Lugtemission fra ejendommen er beskrevet i afsnit 3.6.

Projektet medfører at lugten fra ejendommen stiger lidt fra 139.373 OU i nudrift til 140.088 OU i ansøgt drift. Som det fremgår af kapitel 3, så overholder projektet lovens krav i forhold til lugtgener i forhold til nabobeboelser, samlet bebyggelse og byzone – også selv om der korrigeres for lugtbidrag fra andre husdyrbrug (kumulation).

For at minimere lugt holdes ejendommen ryddelig, med fjernelse af gødning og foderrester. I strøede staldarealer holdes overfladen tør ved at tilføre nyt strøelse, og husdyrgødning fjernes løbende, så der ikke er nogen lagre. Herudover står en del af kalvehytterne tomme 5 mdr. hver sommer, hvilket medfører, at arealet ikke indgår i lugtberegningen.

På baggrund af de gennemførte beregninger samt ovennævnte foranstaltninger vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener for naboerne.

4.5 Støjgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støjkilder på ejendommen vurderes ikke at ændre sig, og omkringboende forventes ikke at opleve øget støj som følge af projektet.

4.6 Støvgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støvkilder på ejendommen vurderes ikke at ændre sig, og omkringboende forventes ikke at opleve øget støv som følge af projektet.

4.7 Lyspåvirkninger

(Landskabet og gener for mennesker)

Det ansøgte projekt vil ikke medføre ændret udendørs belysning, og omkringboende forventes ikke at opleve ændringer i lyspåvirkning.

4.8 Skadedyr

(Gener og menneskers sundhed)

Håndtering af fluer og rotter er beskrevet i afsnit 3.7.4.

Projektet forventes ikke at medføre øgede eller ændrede gener fra fluer og skadedyr.

4.9 Transporter

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Projektet forventes ikke at medføre øgede eller ændrede transportere. Transport er i sig selv en forurenende aktivitet. Husdyrbruget vil som udgangspunkt tilstræbe færrest muligt transportere for at minimere tidsforbrug og udgifter til brændstof og arbejds løn. Husdyrbruget har dog behov for at transportere dyr, foder og gødning mv. Antallet af transportere søges minimeret ved at planlægge transporterne og køre med størst mulige læs.

4.10 Energi

(Klima)

Projektet forventes ikke at medføre øget energiforbrug.

Elforbruget søges minimeret ved følgende tiltag:

- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette
- Der er etableret dagslysstyring og natsænkning på belysning i staldene
- Der anvendes lavenergibelysning i staldene

Samlet set vurderes det, at der er foretaget tiltag til minimering af energiforbruget.

4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

(Vand)

Projektet forventes ikke at medføre øget vandforbrug.

På bedriften medvirker følgende tiltag til at begrænse vandforbruget:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild
- Der er etableret flydere i drikkekar
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst mulig
- Ejendommen er tilsluttet byvand, så vandforbruget registreres

Foruden tiltag til minimering af forbruget af vand, tages der også hensyn til risikoen for forurening af overfladevand (søer og åer) og grundvand.

Husdyrbruget ligger ikke indenfor indsatsområde for grundvand, særlige drikkevandsinteresser, NFI eller indvindingsoplande for almene vandværker. Husdyrbruget er underlagt de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og sprøjtning, der sørger for at minimere risikoen for forurening af vandressourcen.

Der er ikke søer eller vandløb inden for 100 m fra stalde, gyllebeholdere og plansiloer, og terrænet er fladt.

Pumpning af gylle fra stalde (fortanke) til lastbil sker under opsyn.

Husdyrbruget overholder de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og sprøjtning. Det er maskinstation, der står for disse opgaver.

Der opbevares ikke olie, pesticider eller rengøringsmidler på ejendommen.

Samlet set vurderes det, at der på ejendommen er tiltag, der reducerer vandforbruget og beskytter vandressourcen mod forurening.

4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund

(jordarealer og jordbund)

Projektet forventes ikke at medføre øget eller ændret risiko for påvirkning af jordarealer og jordbund. Etablering af plansiloer medvirker vil mindre risiko for punktfurening fra lageret i forhold til opbevaring i markstak.

4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

(befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der vurderes ikke at være særlige forhold ved beliggenheden af det konkrete husdyrbrug, der skal tages med i betragtning og som kunne betyde, at der skal udvises særlig forsigtighed.

Som nævnt tidligere i denne rapport overholdes lovens krav i forhold til lugtgener og som beskrevet i afsnit 4.11 er der foretaget foranstaltninger for at minimere risiko for forurening.

På ejendommen medvirker følgende tiltag til at reducere klimabelastningen:

- Der udarbejdes klimaregnskab via Arla
- Der etableres efterafgrøder, der opfanger CO₂ og binder kulstof i jorden
- Gyllen sendes til biogas
- Udbringning af husdyrgødning times (større risiko for emission af lattergasser ved udbringning på våd jord)
- Tildeling af gødning tilpasses kvælstofbehovet
- Græs i sødskiftet kan øge kulstofindholdet i jorden i forhold til etårige afgrøder
- Andelen af opdræt begrænses
- Der tilsættes fedt (gerne raps) til foderet, hvilket reducerer produktion af metan i vommen
- Foderspild minimeres – blandt andet via etablering af ensilageplads
- Optimerer foderudnyttelse
- Protein i foderet minimeres
- Der avles efter bedre foderudnyttelse og mindre metanudledning
- Kørsel minimeres

Projektet vurderes ikke at medføre negative konsekvenser for befolkningen og menneskers sundhed.

4.14 Alternative løsninger

I det konkrete projekt er der valgt de staldsystemer, der har den laveste ammoniakfordampning. Havde der været valgt andre staldsystemer, ville ammoniakfordampningen således have været højere.

Der bygges ikke nye stalde, så der har ikke været overvejet andre placeringer af stalde. Det nye plansiloareal er en udvidelse af det eksisterende siloareal. Herved påvirkes landskabet mindst muligt, og der er ikke behov for at etablere nye køreveje.

Det er vurderet, at de valgte teknologier og placeringer, giver den mindst mulige påvirkning af omgivelserne.

4.15 Oplysninger om konsulenten

Miljørådgiver Birgitte Madsen, Velas.

5. Konklusion

Der er foretaget beregninger af hvor meget lugt og ammoniak det ansøgte projekt forventes at medføre i forhold til den konkrete produktion på den konkrete beliggenhed. Der er tidligere foretaget konkrete vurderinger i forhold til landskab og afstand til naboer. Herudover er danske landbrug reguleret af en række generelle regler, der har til hensigt at beskytte miljøet i bred forstand. Ud fra de konkrete forhold samt de generelle regler vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på miljøet.